

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра початкової освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчально-методичної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Академічна риторика

для студентів

спеціальності

А3 Початкова освіта

освітнього рівня

другого (магістерського)

освітньої програми

2.А3.00.01 Початкова освіта

Київ – 2026

Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка
Код ЄДРПОУ 45307966
Програма № 0030/26
Завідувач відділу моніторингу якості освіти
Жилищев
(підпис) 31 08 2026 р.
(прізвище, ініціали)

Розробник

Бондаренко Геннадій Леонідович, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри початкової освіти Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Викладач

Бондаренко Геннадій Леонідович, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри початкової освіти Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри початкової освіти. Протокол №8 від 26 серпня 2026 року

Завідувач кафедри початкової освіти

 Геннадій БОНДАРЕНКО

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 2.А3.00.01 Початкова освіта «26» 08 2026 р.

Гарант освітньо-професійної програми 2.А3.00.01 Початкова освіта

 Тетяна МІСР

Робочу програму перевірено «26» 08 2026 р.

Заступник декана Факультету педагогічної освіти з науково-методичної та навчальної роботи

 Леся КУЗЕМКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Академічна риторика		
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Курс	2	
Семестр	3	
Кількість змістових модулів із розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	32	16
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	-	
Самостійна робота	80	104
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування й розвиток у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти риторичної компетентності в академічному середовищі, здатності створювати, адаптовувати та виголошувати різні типи академічних промов з урахуванням норм академічного мовлення, принципів наукової етики, культури публічного виступу та вимог до комунікації у сфері вищої освіти й науки та з дотриманням засад травмо-інформованого підходу.

Завдання навчальної дисципліни:

Відповідно до Освітньо-професійної програми 2.А3.00.01 Початкова освіта другого (магістерський) рівня вищої освіти вибіркова навчальна дисципліна «Академічна риторика» забезпечує формування додаткової спеціальної компетентності:

ДСК-1.4 Здатність до вільного послуговування ефективними формами мовної комунікації та контролю власної комунікативної діяльності.

Окрім того, вибіркова навчальна дисципліна передбачає формування:

- здатності до ефективного створення, адаптації й виголошення академічних промов із дотриманням риторичних та етичних норм академічного мовлення;
- здатності до взаємодії з різними типами аудиторій, застосовуючи культуру публічного виступу, академічну доброчесність та правила наукової етики;
- здатності здійснювати безпечні, етичні та чутливі до досвіду інших формати академічного спілкування;
- здатності ефективно здійснювати академічну комунікацію в онлайн-середовищі, використовуючи цифрові інструменти та платформи з урахуванням норм цифрової етики, психологічної безпеки учасників комунікації.

3. Результати навчання за дисципліною

Відповідно до Освітньо-професійної програми 2.А3.00.01 Початкова освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності А3 Початкова освіта дисципліна «Академічна риторика» забезпечує оволодіння додатковим результатом навчання:

ДРН-1.4 Здійснювати в освітньому процесі вищу ефективну риторичну культуромовну діяльність.

Окрім того, опрацювання навчальної дисципліни сприятиме такими додатковими результатами навчання:

- створювати різні типи академічних промов відповідно до цілей, контексту й аудиторії та адаптовувати їх, враховуючи емоційний стан, особливості, потреби аудиторії з позицій травма-інформованого підходу;
- застосовувати принципи наукової етики та академічної доброчесності під час підготовки та виголошення промов;
- володіти нормами академічного мовлення у вербальній і невербальній комунікації;

– організовувати й реалізовувати ефективну академічну комунікацію у цифровому форматі (лекції, вебінари, форуми, відеозвернення тощо), дотримуючись риторичних законів, цифрової етики та принципів травма-інформованого підходу.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						Самостійна
	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Модульний контроль	
ЗМ 1. Академічна риторика як основа професійної мовленнєвої культури викладача ЗВО							
Тема 1. Академічна риторика як міждисциплінарна наука у підготовці викладача	6	2					4
Тема 2. Мовна особистість викладача: академічна доброчесність, мовленнєвий етикет, культура публічності	6		2				4
Модульний контроль	2					2	
Всього	14	2	2			2	8
ЗМ 2. Академічне мовлення викладача в аудиторній та позааудиторній взаємодії							
Тема 3. Лекція у закладі вищої освіти: структура, логіка, риторичні прийоми	16	2	2	2			10
Тема 4. Діалогічне та полілогічне мовлення: ведення дискусії, модерація	14		2	2			10
Тема 5. Мотиваційна промова викладача	12			2			10
Модульний контроль	2					2	
Всього	44	2	4	6		2	30
ЗМ 3. Академічна риторика в усному науковому дискурсі							
Тема 6. Наукова доповідь як жанр академічної комунікації	14	2		2			10
Тема 7. Промова з аналізом і оцінкою наукової роботи іншого вченого (рецензія/відгук)	12			2			10
Тема 8. Промова на захисті результатів магістерського дослідження	14		2	2			10
Модульний контроль	2					2	
Всього	42	2	2	6		2	30
ЗМ 4. Цифрова академічна риторика та освітня комунікація у закладі вищої освіти							
Тема 9. Цифрова академічна риторика: комунікація викладача в онлайн-середовищі (Zoom, Moodle, Google Meet)	10	2		2			6
Тема 10. Відеопромова, освітній подкаст, інтерактивна лекція: нові формати риторичної активності в закладі вищої освіти	8			2			6
Модульний контроль	2					2	
Всього	20	2		4		2	12
Разом	120	8	8	16		8	80

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						Самостійна
	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Модульний контроль	
ЗМ 1. Академічна риторика як основа професійної мовленнєвої культури викладача ЗВО							
Тема 1. Академічна риторика як міждисциплінарна наука у підготовці викладача	10						10
Тема 2. Мовна особистість викладача: академічна доброчесність, мовленнєвий етикет, культура публічності	12		2				10
Всього	22		2				20
ЗМ 2. Академічне мовлення викладача в аудиторній та позааудиторній взаємодії							
Тема 3. Лекція у ЗВО: структура, логіка, риторичні прийоми	16	2		2			12
Тема 4. Діалогічне та полілогічне мовлення: ведення дискусії, модерація	12		2				10
Тема 5. Мотиваційна промова викладача	10						10
Всього	38	2	2	2			32
ЗМ 3. Академічна риторика в усному науковому дискурсі							
Тема 6. Наукова доповідь як жанр академічної комунікації	12	2					10
Тема 7. Промова з аналізом і оцінкою наукової роботи іншого вченого (рецензія/відгук)	10						10
Тема 8. Промова на захисті результатів магістерського дослідження	16		2	2			12
Всього	38	2	2	2			32
ЗМ 4. Цифрова академічна риторика та освітня комунікація у ЗВО							
Тема 9. Цифрова риторика: комунікація викладача в онлайн-середовищі (Zoom, Moodle, Google Meet)	12			2			10
Тема 10. Відеопромова, освітній подкаст, інтерактивна лекція: нові формати риторичної активності в ЗВО	10						10
Всього	22			2			20
Разом	120	4	6	6			104

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМ 1. Академічна риторика як основа професійної мовленнєвої культури викладача закладу вищої освіти

Тема 1. Академічна риторика як міждисциплінарна наука у підготовці викладача

Академічна риторика та її завдання. Зв'язок академічної риторики з іншими науками: академічна риторика і філософія; академічна риторика і логіка; академічна риторика і лінгвістика; академічна риторика і психологія; академічна риторика й етика; академічна

риторика й інформатика; академічна риторика і педагогіка; академічна риторика й інклюзивна освіта. Основні категорії академічної риторики.

Основні поняття теми: риторика, академічна риторика, філософія, логіка, лінгвістика, психологія, педагогіка, етика, інформатика, інклюзивна освіта, етос, логос, пафос.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 4]

Додаткові [1, 2, 5].

Тема 2. Мовна особистість викладача: академічна доброчесність, мовленнєвий етикет, культура публічності

Структура мовної особистості: мотиваційно-ціннісна, когнітивна, комунікативна, творча та поведінкова складові. Врахування потенційного впливу травматичного досвіду на слухачів та корекція стилю мовлення: створення атмосфери довіри та підтримки, застосування емпатії в мовленні, попередження про можливі тригери. Типові мовні порушення принципів доброчесності: плагіат, маніпуляція термінами, неперевірена інформація, мова ворожнечі. Особливості академічного етикету: стилістика, інтонація, коректність. Вербальна і невербальна поведінка під час публічного виступу. Техніки впевненого мовлення, презентації, риторичні засоби впливу. Мовленнєва етика і персональний бренд.

Основні поняття теми: мовна особистість, мовленнєва культура, публічність, академічна доброчесність, мовленнєва етика.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 4]

Додаткові [1, 2, 5].

ЗМ 2. Академічне мовлення викладача в аудиторній та позааудиторній взаємодії

Тема 3. Лекція у закладі вищої освіти: структура, логіка, риторичні прийоми

Основні структурні елементи академічної лекції. Принципи логічного структурування матеріалу. Риторичні прийоми в лекції: риторичні запитання, аналогії та приклади. Адаптація змісту лекції до типу аудиторії. Врахування зворотного зв'язку під час лекції. Поєднання академічного стилю і доступності викладу. Трансформація структури та риторики лекції в онлайн-форматі. Інструменти підсилення логіки і виразності цифрової лекції. Творчий підхід до викладу матеріалу.

Основні поняття теми: лекція, логічне структурування, риторичні запитання, аналогія, приклади, типи аудиторій, академічний стиль, доступність, цифрова лекція.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 4]

Додаткові [1, 2, 5].

Тема 4. Діалогічне та полілогічне мовлення: ведення дискусії, модерація

Порівняльний аналіз діалогічного та полілогічного мовлення. Ознаки ефективного діалогічного спілкування. Доцільні мовленнєві стратегії для конструктивної дискусії. Виявлення та уникнення маніпуляцій у дискусійному процесі. Риторичні прийоми підсилення позиції мовця в діалозі. Роль модератора у полілозі. Способи втримування дискусії модератором у межах теми. Типові труднощі під час ведення дискусій в академічному середовищі. Реагування на конфліктні або маніпулятивні репліки. Принципи наукової етики у публічних дискусіях.

Основні поняття теми: діалог, полілог, конструктивна дискусія, модерація, дискусія, суперечка.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 3]

Додаткові [1, 2, 3].

Тема 5. Мотиваційна промова викладача

Значення мотиваційного компонента в освітньому процесі закладу вищої освіти. Мотиваційна промова як інструмент лідерства в освіті. Цілі та функції мотиваційної промови. Структура мотиваційної промови. Риторичні прийоми, що підсилюють мотивацію: метафора, емоційне підсилення, особисті приклади, апеляція до цінностей, мрій, соціального впливу, створення ефекту «особистого звернення». Психолінгвістичні аспекти впливу: мовленнєва підтримка та емпатія; врахування травма-інформованого підходу в мотиваційному зверненні; уникнення токсичного, агресивного, нав'язливого мовлення.

Основні поняття теми: мотивація, мотиваційна промова, метафора, емоційне підсилення, апеляція до цінностей.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 4]

Додаткові [2, 3, 5].

ЗМ 3. Академічна риторика в усному науковому дискурсі

Тема 6. Наукова доповідь як жанр академічної комунікації

Головні ознаки наукової доповіді як жанру академічного мовлення. Види наукових доповідей у практиці закладу вищої освіти та наукових конференцій. Типова структура наукової доповіді. Мовно-стилістичні характеристики наукової доповіді. Риторичні прийоми, що посилюють аргументацію в науковій доповіді. Академічна доброчесність у підготовці і виголошенні наукової доповіді. Особливості усної презентації наукової доповіді. Аналіз прикладу наукової доповіді.

Основні поняття теми: наукова доповідь, наукове повідомлення, дефініція, аргумент, аргументація, науковий стиль, усна презентація.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 4, 5]

Додаткові [4, 5, 7].

Тема 7. Промова з аналізом і оцінкою наукової роботи іншого вченого (рецензія/відгук)

Значення рецензування у науковому середовищі. Цілі рецензії: критичний аналіз, зворотний зв'язок, розвиток науки. Структура наукової рецензії. Принципи побудови промови-рецензії: об'єктивність і коректність, структурованість і логічність викладу, використання наукового стилю мовлення, аргументованість оцінок і висновків. Мовні засоби рецензента: ввічливі формулювання критики, приклади нейтральних та конструктивних висловлювань, використання фраз, що демонструють повагу до автора роботи. Типові помилки у процесі створенні рецензії: надмірна суб'єктивність, відсутність конкретики, неетичні формулювання, ігнорування структури. Аналіз прикладу рецензії.

Основні поняття теми: рецензія, відгук, мовні засоби, аргументація, конструктивна критика.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 4, 5]

Додаткові [4, 5, 7].

Тема 8. Промова на захисті результатів магістерського дослідження

Мета промови на захисті результатів магістерського дослідження. Структура промови на захисті результатів магістерського дослідження. Вимоги до змісту промови: чіткість і логічність викладу, відповідність часовим обмеженням, уникнення надмірних подробиць.

Особливості використання наукової термінології. Приклади вдалих вступних і фінальних фраз. Важливість візуального контакту. Підготовка презентації до промови. Вимоги до слайдів: співвідношення між слайдами та усним виступом, використання візуальних матеріалів (таблиці, графіки, схеми). Особливості підготовки відповідей на запитання членів екзаменаційної комісії. Аналіз прикладу промови на захисті результатів магістерського дослідження.

Основні поняття теми: наукова доповідь, наукова термінологія, презентація, логічність, структура наукової доповіді.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 4, 5]
Додаткові [4, 5, 7].

ЗМ 4. Цифрова академічна риторика та освітня комунікація у закладі вищої освіти

Тема 9. Цифрова риторика: комунікація викладача в онлайн-середовищі (Zoom, Moodle, Google Meet)

Значення цифрової комунікації в освітньому процесі. Основні онлайн-платформи для викладання: Zoom, Moodle, Google Meet. Відмінності між традиційною та онлайн-комунікацією. Обмеження й можливості віртуального спілкування. Вербальні та невербальні засоби у відеоформаті. Тон, темп, інтонація, жести, міміка. Функції: екран, чат, опитування, «реакції». Управління аудиторією онлайн. Стимулювання активності та зворотного зв'язку. Риторичні прийоми залучення уваги. Використання запитань, пауз, інтерактиву.

Основні поняття теми: цифрова комунікація, вербальні засоби, невербальні засоби, активність, зворотній зв'язок, інтерактив.

Рекомендовані джерела

Основні [2, 5]
Додаткові [5, 6].

Тема 10. Відеопромова, освітній подкаст, інтерактивна лекція: нові формати творчої риторичної активності в закладі вищої освіти

Риторична активність в умовах змішаного та дистанційного навчання. Технічні аспекти (фон, світло, звук, тривалість). Поради з риторичного оформлення: темп, інтонація, контакт із глядачем. Освітній подкаст як риторичний інструмент. Інтерактивна лекція: риторика залучення. Принципи: активність слухачів, змінність форматів, зворотний зв'язок. Риторичні прийоми: запитання, голосування, мікродискусії. Інструменти: Mentimeter, Kahoot, Jamboard, Google Forms. Приклади структурованих інтерактивних блоків у лекції.

Основні поняття теми: відеопромова, технічні аспекти відео-промови, риторична активність, контакт із глядачем, освітній подкаст, інтерактивна лекція.

Рекомендовані джерела

Основні [1]
Додаткові [5, 6].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів:

6.1.1 ДЛІА ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Види діяльності студента	к-сть балів за	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	2	2	1	1	-	-
Відвідування практичних занять	1	-	-	3	3	3	3	2	2
Робота на семінарському занятті	10	1	10	2	20	1	10	-	-
Робота на практичному занятті	10	-	-	3	30	3	30	2	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	3	15	3	15	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом			47		96		85		58
Максимальна кількість балів			286						
Розрахунок коефіцієнта			2,86						

6.1.2 ДЛІА ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Види діяльності студента	к-сть балів за	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць
Відвідування лекцій	1	-	-	1	1	1	1	-	-
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	1	1		
Відвідування практичних занять	1	-	-	1	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	1	10	-	-

Робота на практичному занятті	10	-	-	1	10	1	10	1	10
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	3	15	3	15	2	10
Виконання модульної роботи	25	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом			21		38		38		21
Максимальна кількість балів		118							
Розрахунок коефіцієнта		1,18							

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на семінарських/практичних заняттях
(конкретні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів подано до кожного заняття в ЕНК)

Високий рівень (9-10 балів)

Здобувач вищої освіти повністю володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає його під час усних виступів і письмових відповідей. Глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи як обов'язкову, так і додаткову літературу. Демонструє високий рівень критичного мислення та аналізу, допускаючи мінімальні або помилки відсутні. Аргументовано використовує знання у нестандартних ситуаціях. Уміє ставити та розв'язувати проблеми.

Достатній рівень (7-8 балів)

Здобувач вищої освіти добре володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано викладає його під час усних виступів і письмових відповідей. Вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях. В основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи обов'язкову літературу. Однак, при викладанні деяких питань бракує достатньої глибини та аргументації, допускаються несуттєві неточності або незначні помилки.

Середній рівень (5-9 балів)

Здобувач вищої освіти загалом володіє навчальним матеріалом, відтворює його основний зміст під час усних виступів і письмових відповідей, але без глибокого аналізу, аргументації та використання додаткової літератури. Припускається окремих суттєвих неточностей і помилок, має труднощі з формулюванням аргументованої позиції.

Нижче середнього рівня (3-4 бали)

Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на недостатньому рівні, викладає його фрагментарно та поверхово, без належної аргументації та обґрунтування. Недостатньо розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускаючи значні неточності та помилки. Використання літератури є обмеженим або відсутнім, відповіді часто неповні або неточні.

Початковий рівень (1 - 2 бали)

Здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом у необхідному обсязі, демонструє поверхневе та несистемне розуміння теми. Відповіді під час усних виступів і письмових робіт є неповними, з великою кількістю помилок. Не здатний розкрити зміст більшості питань, має значні труднощі з виконанням практичних завдань. Правильно виконує лише незначну частину практичних завдань.

З метою забезпечення довіри до результатів навчання студентів Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено дотримання сукупності етичних принципів та правил, які унормовано Законом України «Про академічну доброчесність» (від 18 грудня 2025 року, введення в дію – 31 серпня 2026 року; додаток 1), Положенням про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (рішення Вченої ради Університету від 21 березня 2024 року (протокол №2), введене в дію наказом від 21.03.2024 №254). Процес дотримання академічної доброчесності передбачає: ознайомлення студентів з вимогами академічної доброчесності (на початку викладання навчальної дисципліни та поточно); підписання декларацій про академічну доброчесність; дотримання норм академічної доброчесності щодо права інтелектуальної власності; здійснення посилок на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень чи відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації, у тому числі технології штучного інтелекту та автоматизовані інструменти обробки даних; самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); самостійне виконання студентами поточних письмових робіт; контроль за дотриманням студентами академічної доброчесності здійснюється з використанням програм, рекомендованих Університетом.

Під час опрацювання навчальної дисципліни «Академічна риторика» передбачено використання ШІ допускається використання ШІ для генерування ідей, структурування виступів, редагування текстів, самооцінювання та аналізу риторичних продуктів. Здобувач освіти несе персональну відповідальність за достовірність, академічну доброчесність, якість та авторство поданих результатів. Використання ШІ не повинно замінювати самостійну інтелектуальну діяльність і має бути прозорим та етично обґрунтованим.

У разі встановлення факту недопустимого використання здобувачем ШІ реалізуються наступні дії:

- оцінювання роботи в «0» балів;
- усне попередження про порушення академічної доброчесності;
- надання можливості виконати завдання самостійно.

У разі повторного використання ШІ під час виконання завдань навчальної дисципліни «Академічна риторика» застосовується виховний захід реагування, який передбачено пунктом 4, статті 22 «Санкції за порушення академічної доброчесності» Закону України «Про академічну доброчесність» («відвідування тематичних занять (урок, лекція, курс, тренінг тощо) з академічної доброчесності та/або академічного письма»).

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

6.2.1 ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

№ з/п	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Кількість балів
1	Підготуйте есе на тему «Чи можна бути публічним і залишатися академічно доброчесним?»	5	5
	Проаналізуйте академічний публічний виступ (можна відео з лекції, наукової конференції або TEDx). Заповніть таблицю аналізу за критеріями: структура виступу, аргументація, риторичні прийоми, вербальна/невербальна поведінка, висновки щодо ефективності (приклад / оцінка)	5	5
2	Підготуйте текст конспекту лекції у закладі вищої освіти з	10	5

	урахуванням прийомів академічної риторики		
	Підготуйте текст мотиваційної промови викладача	5	5
	Створіть чек-лист для викладача закладу вищої освіти «Як підготувати та провести дискусію зі студентами на семінарському занятті». Чек-лист має містити: цілі організації дискусії в закладі вищої освіти (розвиток критичного мислення, мовлення, емоційного інтелекту тощо); вікові особливості учасників – адаптація мовлення, тем, форм взаємодії; підготовка педагога до дискусії: добір теми, релевантної до змісту заняття або виховного заходу; підготовка питань, завдань, мовних формул підтримки; визначення чітких правил спілкування; роль педагога як модератора: запуск обговорення, підтримка темпу, стимулювання участі; уникнення конфліктів, забезпечення рівного доступу до висловлення; підсумки дискусії: способи узагальнення думок, рефлексія	5	5
3	Підготуйте текст наукової доповіді на конференції з актуальної проблеми початкової освіти	10	5
	Підготуйте промову з аналізом і оцінкою наукової роботи іншого вченого	10	5
	Підготуйте текст промови на захисті результатів магістерського дослідження та презентацію	10	5
4	Підготуйте коротке відеозвернення (1,5–2 хвилини) до студентів у форматі: оголошення; запрошення до участі в події; роз'яснення завдання. Завдання: дотримайтеся принципів цифрової риторики (ясність, привітність, логічність, емпатія); звертайте увагу на невербальні елементи: погляд, інтонацію, позу, міміку.	10	5
	Створіть освітній подкаст (3–5 хвилин), у якому ви пояснюєте складне поняття зі свого фаху доступною мовою.	10	5
	Разом	80 год.	50

6.2.1 ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

№ з/п	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Кількість балів
1	Підготуйте есе на тему «Чи можна бути публічним і залишатися академічно доброчесним?»	5	5
	Проаналізуйте академічний публічний виступ (можна відео з лекції, наукової конференції або TEDx). Заповніть таблицю аналізу за критеріями: структура виступу, аргументація, риторичні прийоми, вербальна/невербальна поведінка, висновки щодо ефективності (приклад / оцінка)	10	5
2	Підготуйте текст конспекту лекції у закладі вищої освіти з урахуванням прийомів академічної риторики	15	5
	Підготуйте текст мотиваційної промови викладача	10	5
	Створіть чек-лист для викладача у закладі вищої освіти «Як підготувати та провести дискусію зі студентами на семінарському занятті». Чек-лист має містити: цілі організації дискусії в закладі вищої освіти (розвиток критичного мислення, мовлення, емоційного інтелекту тощо); вікові особливості учасників – адаптація мовлення, тем, форм взаємодії; підготовка педагога до дискусії: добір теми, релевантної до змісту заняття	10	5

	або виховного заходу; підготовка питань, завдань, мовних формул підтримки; визначення чітких правил спілкування; роль педагога як модератора: запуск обговорення, підтримка темпу, стимулювання участі; уникнення конфліктів, забезпечення рівного доступу до висловлення; підсумки дискусії: способи узагальнення думок, рефлексія		
3	Підготуйте текст наукової доповіді на конференції з актуальної проблеми початкової освіти	10	5
	Підготуйте промову з аналізом і оцінкою наукової роботи іншого вченого	10	5
	Підготуйте текст промови на захисті результатів магістерського дослідження та презентацію	14	5
4	Підготуйте коротке відеозвернення (1,5–2 хвилини) до студентів у форматі: оголошення; запрошення до участі в події; роз'яснення завдання. Завдання: дотримайтеся принципів цифрової риторики (ясність, привітність, логічність, емпатія); звертайте увагу на невербальні елементи: погляд, інтонацію, позу, міміку.	10	5
	Створіть освітній подкаст (3–5 хвилин), де ви пояснюєте складне поняття зі свого фаху доступною мовою.	10	5
	Разом	104 год.	50 балів

Критерії оцінювання самостійної роботи

Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за виконання одного завдання самостійної роботи – 5.

5 балів	Завдання виконано повністю, без помилок, із глибоким розумінням матеріалу. Зміст виконаного завдання є логічним, структурованим, аргументованим. Використано обов'язкову та додаткову літературу, надано критичний аналіз. Самостійність виконання завдання очевидна, присутні творчі елементи або нестандартний підхід. Самостійно проаналізовано ситуації, прийнято обґрунтовані рішення у стандартних і нестандартних умовах, запропоновано варіанти вирішення проблем у ситуаціях невизначеності.
4 бали	Завдання виконано правильно, але з незначними неточностями або окремими помилками. Зміст виконаного завдання структурований та обґрунтований, але недостатньо глибокий в окремих аспектах. Використано лише обов'язкову літературу, відсутній критичний аналіз. Завдання виконано самостійно, але без виявлення творчого підходу. У результатах виконаного завдання виявляється здатність здобувача вищої освіти працювати зі стандартними ситуаціями, пропонувати варіанти вирішення проблем, але можливі труднощі у прийнятті рішень в умовах невизначеності.
3 бали	Завдання виконано частково, з суттєвими помилками або недоліками. Зміст виконаного завдання має певну логіку, але містить фрагментарність, слабе обґрунтування. Використання літератури обмежене або відсутнє, відсутній аналіз матеріалу. Самостійність виконання викликає сумніви, є ознаки запозичення або повторення чужих думок без власної інтерпретації. У результатах виконаного завдання виявляється здатність працювати лише з типовими завданнями, але є значні труднощі у вирішенні нестандартних ситуацій та прийнятті рішень у невизначених умовах.
2 бали	Завдання виконано менш ніж наполовину, з великою кількістю помилок або неточностей. Зміст виконаного завдання нелогічний, відсутня аргументація,

	матеріал подано хаотично. Відсутнє посилання на джерела або використано неавторитетні матеріали. Спостерігається низька самостійність виконання, можлива наявність плагіату. У результатах виконаного завдання виявляється нездатність самостійно розв'язувати навіть стандартні ситуації, ухвалювати необґрунтовані рішення або взагалі уникати їх прийняття.
1 бал	Завдання майже не виконано або виконано неправильно. Зміст виконаного завдання не містить сенсу. Відсутня будь-яка аргументація, структура або логічний виклад матеріалу. Очевидна відсутність самостійності (повний плагіат, списування). У результатах виконаного завдання повна відсутність здатності приймати рішення навіть у стандартних ситуаціях, невміння аналізувати проблеми та знаходити їхні вирішення.

Детальніше критерії оцінювання самостійної роботи подано в електронному навчальному курсі до вибіркової навчальної дисципліни (URL: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=29315>).

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульна контрольна робота здійснюється шляхом комп'ютерного тестування (25 тестових завдань) в системі електронного навчання в Університеті на платформі Moodle в електронному навчальному курсі до вибіркової навчальної дисципліни (URL: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=29315>).

Кожне правильно виконане тестове завдання оцінюється в 1 бал.

Максимальна кількість балів, які студент може набрати за виконання модульної контрольної роботи = 25 балів.

Підсумкова кількість балів (max – 25)	Критерії оцінювання
23 - 25	відмінний рівень знань у межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
20 - 22	високий рівень знань у межах обов'язкового матеріалу без грубих помилок
18 - 19	достатній рівень знань з незначною кількістю помилок
16 - 17	посередній рівень знань із значною кількістю недоліків
12 - 15	мінімально можливий допустимий рівень знань
0 - 12	низький рівень знань, з необхідністю доопрацювання навчального матеріалу

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання студентів

Семестрове оцінювання здійснюється у формі заліку на підставі набраних балів за всі види освітньої діяльності упродовж вивчення навчальної дисципліни «Академічна риторика». Ними є: відвідування лекційних, семінарських, практичних занять; робота на семінарських та практичних заняттях та виконання завдань до них в ЕНК; виконання самостійних робіт, модульних контрольних робіт. Загальна кількість балів оголошується на останньому занятті. Накопичені бали студент може відслідковувати в електронному журналі оцінок.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань/умінь/навичок в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань/умінь/навичок в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань/умінь/навичок з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань/умінь/навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань/умінь/навичок
F, FX	1-59 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження

7. Навчально-методична карта дисципліни «Академічна риторика» (ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ)

Разом 120 год.: лекції – 8 год., семінарські заняття – 8 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 80 год., модульний контроль – 8 год.

Назва модуля	<i>Модуль 1</i>		<i>Модуль 2</i>		
	1	2	3	4	5
Теми лекцій (відвідування – 2 бали)	.Академічна риторика як міждисциплінарна наука: її місце у підготовці викладача		Лекція у ЗВО: структура, логіка, риторичні прийоми		
Теми семінарських занять (відвідування і робота під час занять – 33 бали)		Мовна особистість викладача: академічна доброчесність, мовленнєвий етикет, культура публічності	Лекція у ЗВО: структура, логіка, риторичні прийоми	Діалогічне та полілогічне мовлення: ведення дискусії, модерація	
Теми практичних занять (відвідування і робота під час занять – 33 балів)			Лекція у ЗВО: структура, логіка, риторичні прийоми	Діалогічне та полілогічне мовлення: ведення дискусії, модерація	Мотиваційна промова викладача
Самостійна робота (5*5=25 балів)	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види поточного контролю (50 балів)	МКР1- 25 балів		МКР2 - 25 балів		

Назва модуля	Модуль 3			Модуль 4	
	6	7	8	9	10
Теми лекцій (відвідування – 4 бали)	Наукова доповідь як жанр академічної комунікації			Цифрова академічна риторика: комунікація викладача в онлайн-середовищі	
Теми семінарських занять (відвідування і робота під час занять – 11 балів)			Промова на захисті результатів магістерського дослідження		
Теми практичних занять (відвідування і робота під час занять – 55 балів)	Наукова доповідь як жанр академічної комунікації	Промова з аналізом і оцінкою наукової роботи іншого вченого	Промова на захисті результатів магістерського дослідження	Цифрова академічна риторика: комунікація викладача в онлайн-середовищі	Відеопромова, освітній подкаст, інтерактивна лекція: нові формати риторичної активності в ЗВО
Самостійна робота (5*5=25 балів)	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види поточного контролю (50 балів)	МКР3- 25 балів			МКР4 - 25 балів	
Разом з навчальної дисципліни підсумковий контроль	Відв. лекцій – 4 б., відв. практ. – 8 б, відв. сем. – 4 б.; роб. на практ. – 80 б., роб. на сем. – 40 б., МКР – 100 б., сам. роб. – 50 б. Разом – 286 балів. Коефіцієнт – 2,86				

8. Рекомендовані джерела

Основні (базові):

1. Академічна риторика : навчально-методичний посібник / Автор. колектив : Наталія Сивачук, Олександр Санівський, Оксана Циганок. Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2022. 378 с.
2. Качак Т. Б. Академічна риторика. Підручник для здобувачів вищої освіти. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2023. 216 с.
3. Локайчук С. М., Приймачок О. І. Фахова українська мова та академічна риторика : методичні рекомендації / С. М. Локайчук, О. І. Приймачок. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2023. 71 с. URL : <https://surl.li/rehtoc>
4. Мієр Т., Бондаренко Г., Вишнівська Н. Цінності, щастя, благополуччя в дослідницько-проектувальній діяльності майбутніх учителів початкових класів: навчально-методичний посібник Київ, ЦП «Компринт», 2026. 192 с.
5. Практикум з навчальної дисципліни «Риторика та нові технології комунікації» для здобувачів освітнього ступеня магістра усіх спеціальностей денної форми навчання / упоряд. : Пчелінцева О.Е., Сидоренко Л.М. Черкаси : ЧДТУ, 2022. 72 с.

Додаткові:

1. Академічне письмо та риторика : навчальний посібник / Укладачі: О.М. Максимець, І.О.Назаренко. Кам'янець-Подільський : ЗВО «ПДУ», 2024. 224 с. URL: <https://surl.li/jreyuk>
2. Бондаренко Г. Л. Історія педагогічної риторики : навч. посіб. URL: <https://surl.li/apkiyx>
3. Качак Тетяна. Академічна риторика. Хрестоматія до дисципліни. Івано-Франківськ, 2022. 62 с.
4. Толочко С. В., Хомич В. І. Основи культури мовлення й академічної риторики : підручник. Київ: Компринт, 2025. 332 с.
5. Цифрові технології професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи // Нова стратегія професійної підготовки педагога в умовах євроінтеграції : монографія / за наук. ред. С.П.Паламар. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. С.254 –297
6. Як підготувати та захистити курсові та магістерські кваліфікаційні роботи. Методичні рекомендації для студентів педагогічних спеціальностей. Київ, 2025. Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Факультет педагогічної освіти. URL: <https://surl.li/hnwkgl>
7. Chatfield T. Critical Thinking: Your Guide to Effective Argument, Successful Analysis and Independent Study / Tom Chatfield. 3rd ed. [London] : SAGE Publications, 2026. 288 p. URL: <https://surl.li/eckrmp>

Додаткові ресурси

1. Інституційний репозиторій Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/>
2. «Академічна риторика» (електронний навчальний курс, автор Г. Бондаренко). URL: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=29315>
3. Цифровий кампус Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. URL: <https://digital.kubg.edu.ua/>
4. [Соціально-психологічна служба Університету Грінченка.](mailto:pidtrymka@kubg.edu.ua) Напишіть листа на адресу pidtrymka@kubg.edu.ua або залиште [заявку](#).

**Статті Закону України «Про академічну доброчесність»,
якими урегульовується академічна доброчесність у навчальній діяльності
здобувачів освіти (від 18 грудня 2025 року,
введення в дію – 31 серпня 2026 року)**

Стаття 7. Академічна доброчесність у навчальній діяльності здобувачів освіти

1. Здобувачі освіти у своїй навчальній діяльності зобов'язані дотримуватися таких правил:
виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо його виконання передбачає участь декількох осіб та/або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, у тому числі з інтернет-ресурсів;

у разі використання у власному академічному творі результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора (текстів, зображень, ідей, розробок, тверджень, відомостей, думок тощо) зазначати посилання на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора;

академічний твір здобувача освіти може включати раніше створений ним академічний твір (повністю або частково) лише у разі, якщо це дозволено умовами навчального завдання.

Стаття 13. Забезпечення академічної доброчесності здобувачів освіти

1. Для забезпечення академічної доброчесності здобувачів освіти заклади освіти, наукові установи:

проводять навчання з академічної доброчесності, зокрема з академічного письма;

живають заходів для недопущення надмірного навчального навантаження здобувачів освіти, забезпечують відповідність обсягу і рівня складності завдань для самостійної роботи часу, відведеному навчальним планом на її виконання.

2. Кожен педагогічний, науково-педагогічний, науковий працівник зобов'язаний формувати та утверджувати культуру академічної доброчесності здобувачів освіти шляхом:

особистого дотримання академічної доброчесності;

навчання принципам і правилам академічної доброчесності, підвищення рівня обізнаності здобувачів освіти щодо академічної доброчесності;

стимулювання та заохочення здобувачів освіти до дотримання академічної доброчесності;

формування завдань, що сприяють творчому підходу здобувача освіти до їх виконання;

унікнення завдань для здобувачів вищої освіти, що полягають у відтворенні загальнодоступної інформації;

припинення виявлених ним порушень академічної доброчесності здобувачами освіти;

застосування до здобувачів освіти виховних заходів реагування на порушення академічної доброчесності;

притягнення здобувача освіти до академічної відповідальності у випадках і порядку, визначених внутрішніми актами.

Стаття 22. Санкції за порушення академічної доброчесності

4. Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до здобувачів освіти:

1) виховні заходи реагування:

відвідування тематичних занять (урок, лекція, курс, тренінг тощо) з академічної доброчесності та/або академічного письма;

усне попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;

письмове попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;

повторне виконання завдання;

2) заходи в межах притягнення до академічної відповідальності:

повторне проходження (виконання) відповідного освітнього компонента освітньої програми;

повторне проходження оцінювання (включаючи підсумкове оцінювання або атестацію);

позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання стипендій, грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;

відрахування з числа осіб, які здобувають освіту за державним чи регіональним замовленням;

позбавлення пільг з оплати навчання та/або інших пільг, наданих закладом освіти, науковою установою, на строк від одного до трьох років;
позбавлення академічної стипендії на строк до одного навчального року;
виключення зі складу вченої ради з позбавленням права бути членом вченої ради на строк від одного до трьох років;

відрахування здобувача фахової передвищої освіти (крім осіб, які одночасно здобувають повну загальну середню освіту, та осіб з особливими освітніми потребами);

відрахування здобувача вищої освіти (крім осіб з особливими освітніми потребами).

5. У разі встановлення факту академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації у кваліфікаційній роботі, на підставі якої особі присуджено ступінь вищої освіти, така особа позбавляється відповідного ступеня вищої освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 38. Особливості реагування на порушення академічної доброчесності здобувачем освіти

1. Розгляд питання щодо притягнення до академічної відповідальності здобувачів освіти віком від 14 років до 18 років здійснюється із запрошенням їхніх батьків або інших законних представників, якщо проти цього не заперечує здобувач освіти.

2. У разі визнання здобувачем освіти факту вчинення ним порушення академічної доброчесності санкція визначається уповноваженим органом або уповноваженою особою, які відповідно до внутрішнього акта мають право застосовувати відповідну санкцію, без дотримання процедури, визначеної статтею 37 цього Закону.

3. У разі невизнання здобувачем освіти факту вчинення ним порушення академічної доброчесності та/або його незгоди з визначеною санкцією питання про порушення академічної доброчесності розглядається відповідно до статті 37 цього Закону.

У такому разі до складу уповноваженого органу обов'язково включаються одна або декілька осіб, уповноважених органом самоврядування здобувачів освіти, визначеним положенням про самоврядування здобувачів освіти закладу освіти, наукової установи. За відсутності в закладі освіти самоврядування здобувачів освіти до складу уповноваженого органу делегуються здобувачі освіти у порядку, визначеному внутрішнім актом закладу освіти.

**Реалізація травма-інформованого підходу в межах вивчення вибіркової навчальної дисципліни
«Академічна риторика»**

Під час вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Академічна риторика» реалізується травма-інформований підхід за визначеними критеріями і показниками.

Критерії	Показники
Створення безпечної атмосфери на заняттях	застосування принципів ненасильницької комунікації у взаємодії зі здобувачами освіти, використовуючи підтримувальне мовлення в зворотному зв'язку (замість «Ти помилився» → «Що можна покращити?») дотримання правил поваги, конфіденційності та толерантності в академічній групі використання дихальних вправ для зняття тривоги та стресу, вправ на афірмацію
Застосування адаптивних методів навчання, що враховують індивідуальні потреби здобувачів освіти.	наявність альтернативних форм вивчення навчальної дисципліни (очно, дистанційно, змішано) для здобувачів освіти, які можуть переживати травматичні події застосування інтерактивних методів навчання (групові обговорення, кейс-методи), що допомагають студентам безпечно висловлювати свої думки, та можливість обрання способів виконання завдань із самостійної роботи можливість перескладання виконаних завдань без стигматизації («друга спроба вдосконалення»)
Забезпечення психоемоційної підтримки студентів	наявність ресурсів для студентів щодо емоційної регуляції (рекомендовані матеріали, посилання на психологічні служби університету) використання практик рефлексії після занять (студенти можуть ділитися своїми переживаннями у безпечному форматі, викладач надає письмовий або усний фідбек із рекомендаціями для покращення результату) проведення викладачем індивідуальних або групових консультацій у контексті навчання
Здобувачі освіти заздалегідь знають формати, критерії оцінювання, дедлайни	надання можливості заздалегідь знати формати оцінювання надання можливості заздалегідь знати критерії оцінювання на семінарських, практичних заняттях та виконання завдань самостійної роботи; надання можливості перескладання або відтермінування оцінювання без осуду у разі кризових ситуацій
Урахування потреб студентів, зокрема тих, які пережили травматичний досвід	застосування універсального дизайну навчання (ЕНК) для забезпечення доступності матеріалів усім студентам надання студентам можливості обирати темп навчання (гнучкі терміни здачі виконання завдань семінарських/практичних занять, самостійної роботи у разі кризових ситуацій) використання навчальних матеріалів, що не провокують тригери